

ოქსიგენი

გენა, აგერ უკვე ორმოცდა ბევრისაა (როგორც მისი ცოლი, ასევე ორმოცდა ბევრი წლის სოფო იტყოდა) და დღემდე არ ასვენებს ფიქრი: რატომ დაარქვა პაპამისმა გიორგიმ ის, რაც დაარქვა, ვისი ჯავრი იყარა? გიორგი რომ დაერქმია, იქნებ გენა ახლა უფრო უკომპლექსო, ბედნიერი, მდიდარი და დაკუნთული ყოფილიყო?

ბაღში სახელის გამო დაცინვას მიჩვეული გენა სკოლაში რომ შევიდა, შიშით ელოდა სიის ამოკითხვას, კლასელების რეაქციას, მაგრამ მასწავლებელმა მის გვართან, სახელის ნაცვლად რაღაც გაუგებარი ჩამომარცვლა. გენას ხმა არ ამოუღია. პირველ მერხთან იჯდა და მასწავლებელმა სულ იოლად გადმოაწვდინა ხის ახალთახალი ჯოხი, მერხზე ისეთი ხალისით დაუკაკუნა, ახალი ნივთის პირველად გამოყენების სიხარულს რომ მოაქვს.

– ოქ-სი-გეენ... – წაუმღერა, – ყურადღებით! როცა ამოგიკითხავ, უნდა თქვა: „ვარ.“

ეს გენას ცხოვრების პირველი, ყველაზე დიდი ელდა იყო. სახელი, რომელზეც სწუხდა, ვერც მოფერებითს მოუფიქრებ, ვერც შეამოკლებო, თურმე უკვე შემოკლებული და მოფერებითია იმისა, რაც სინამდვილეში ჰქვია.

„ოსინგენი... ონქისგენი... ოქსიგენი“ – საღამოობით, ქართულის საზეპიროებამდე ჯერ თავისი სახელის დაზეპირებაში მეცადინეობდა გენა.

– გამოცვალე საბუთები, დაირქვი ბოლოს და ბოლოს ეს ოხერი გიორგი! – ჯერ კიდევ შეეყვარებულობის პერიოდიდან ჩასჩიჩინებდა სოფო, – სადაც ამ ერთ ბეწო ქვეყანაში 171 490 ოფიციალური გიორგია, იქაც – 171 491-ე!

სხვათა შორის, არც გენას ცოლ სოფოსთვის დაურქმევია ბეზიამის იამზეს სოფო, იამზე დაარქვა, მაგრამ ამან არ დაიზარა, საბუთები შეცვალა, სოფოდ გაფორმდა და თუკი ფეისბუქზე ბავშვობის რომელიმე, ვითომ გულუბრყვილო, სინამდვილეში – ენამწარე მეგობარი დაუკომენტარებდა: „მომენატრე, იამზეე“ დაუნანებლად შლიდა. ჯერ კომენტარს, მერე – მეგობარს. მეგობარს – ჯერ „ფრენდებიდან“, მერე ცხოვრებიდან.

– ქალებმა იოლად იცით ფესვებიდან ამოგლეჯვა, – უპირატესობის შეგრძნებით უხსნიდა კაცი გენა, – აი, მოგიყვან ცოლად და გვარსაც უპრობლემოდ გამოიცვლი, ჩემსაზე გადმოხვალ, მაგრამ მე კაცი ვარ. რა სახელ-გვარიც მივიღე ოჯახიდან – ვერ გადავაგდებ!

სხვათა შორის, სოფო მის გვარზე არ გადავიდა, ჩემს უკეთესი ჟღერადობა აქვსო და გენამ სახელის კომპლექსთან ერთად, კომპლექტში, გვარისაც მიიღო.

სკოლაში ქიმის შესწავლა რომ დაიწყო, გენას იმ დღეს გაკვეთილზე დააგვიანდა. შევიდა თუ არა, ყველა კლასელმა ერთად წამოიძახა: „მოვიდა!“

ისეთი გახარებულები მისჩერებოდნენ, გენა დაეჭვდა, ჩემი დაბადების დღე ხომ არააო, მაგრამ მერე გაახსენდა, რომ მისი დაბადების დღით აღფრთოვანებული კლასელები არასდროს უნახავს. „სხვა რაღაცაშია, საქმე.“ – დაასკვნა და თავის მერხთან დაჯდა, ცოტა გახარებული, ცოტა დამაბული და ძალიან გაოცებული.

– აბა, რა წერია დაფაზე? – საზეიმოდ ჰკითხა ყურებამდე გაღიმებულმა ქიმის მასწავლებელმა, რომელსაც მეტსახელისთვის „გაუცინარი ხელმწიფე“ აქამდე არასდროს ელაღატა.

გენა დაფას დააკვირდა.

– ჟანგბადი. – თქვა იმედგაცრუებულმა. სულ მცირე, ამას მოელოდა: „გენა, გვიყვარხარ!“

– და ლათინურაად?!. – ჩაეკითხა ქიმიის მასწი.

და აი წამი, როცა გენამ საკუთარი თავი იპოვა: „Oxygenium“ – ეწერა დაფაზე.

– ოქსიგენი! ოქსიგენი! – ერთმანეთს არ აცლიდნენ ბავშვები, – შენი სახელი!

გენამ იგრძნო, როგორ დაურბილდა გულის ლოდი, აუფუვდა. ამ გაფუძმფულებული გულიდან როგორ ჩუხჩუხით წამოვიდა თბილი სისხლი ძარღვებისკენ და მთელ სხეულში ჟრუანტლად დაუარა. თურმე მთლად რაღაც ჯანდაბაც არ დაურქმევია პაპამისს, აზრი ჩადო! თან რამხელა, სიცოცხლისთვის აუცილებელი აზრი – ჟანგბადი!

გენა კატმანდუში წასულაო! – სოფელში ხმა გავარდა და ყველგან, ვის დარაბებს შორისაც შევარდა, უკან შორისდებულად შემცირებული გამოაბრუნეს: „გაა!“

– უმახე შენ ოქსიგენა და კი გაიქაჩა. – გენას ერთმა, უკვე თმაშეჭადარავებულმა კლასელმა გიორგიმ მეორეს სიგარეტი უხალისოდ გაუწოდა.

– განა თავის ფულით წავიდა? სამსახურიდან გაუშვეს. – დაამშვიდა გენას მეორე, უკვე თმაშემელოტებულმა კლასელმა გიორგიმ და სიგარეტი ხალისიანად გამოართვა.

– მერე? სამსახური ხო აქ?!

უსიტყვოდ გააბოლეს.

გენას წარმატებულ კაცად თვლიდნენ სოფელში, იყო კიდეც, მაგრამ თვითონ თავის ამ სტატუსს გემოს ვერ ატანდა. მისი ყველა წარმატება კომპლექსებისგან, შიშებისგან გაქცევის მცდელობებს მოჰყვებოდა. გენას წარმოდგენით კიდე, ნამდვილი წარმატება სხვანაირი უნდა ყოფილიყო, „უფრო უდარდელ ფესვზე ამოზრდილი, განა შიშისაზე?!“

სამსახური მართლაც ჰქონდა, გარემოს დაცვის სააგენტოში, მაგრამ რიგითი იყო, უჩინო და უჩინარი. კატმანდუში, საკუთარ შიშებთან საბრძოლველად, თავის ხარჯით, წლობით ნაგროვები ფულით გაემგზავრა. ორი ბრძოლა ჰქონდა მოსაგები: ახლობლებისგან შორს, მარტო დარჩენისა და მისტიკასთან, შეუცნობელთან პირისპირ დარჩენის. მეორე, თითქოს უბრძოლველად ჩაბარდა. არაფერი მისტიკური იქ არ ხდებოდა.

და მაინც, გენას ცხოვრების მთავარი, ჯადოსნური ამბავი კატმანდუს ერთ ჩაბნელებულ ქუჩაზე დაიწყო.

კატმანდუდან წამოსვლის წინა დღეს მშვიდად გავიდე სასაიროდ. მოედანზე ხალხი იყო შეკრებილი, გასხივოსნების მომლოდინე თვალებით რაღაცას შესცქეროდნენ. „ნეტაი თქვენ,“ – გაიფიქრა და ჩაუარა. უკანა გზაზე რომ იგივე ხალხი იმავე პოზაში გაშეშებული დახვდა, დაინტერესდა, რაში იყო საქმე. იმ ფანჯარას ახედა, ყველა რომ მიშტერებოდა. ახედა თუ არა, იქიდან უცნაურად, საშიშად სახემოხატულმა გოგომ გამოიხედა ბასრი მზერით. გამოიხედა და მაინცდამაინც გენას გაუყარა თვალი თვალში.

„თფუი ეშმაკს,“ - გაიფიქრა დამფრთხალმა გენამ და თავის უკეთ დასაცავად, პირჯვრის გადაწერაც გადაწყვიტა, მაგრამ ყველა მისკენ რომ შეტრიალდა და „თეთრი შურით“ შესცივინეს, მიხვდა, ის მოხატული გოგო აქაური ქალღმერთი იყო, მისი მზერის დაჭერა კიდე ბედნიერების ნიშნად ითვლებოდა. პირჯვრის გადასაწერად გამზადებული თითებით უბრალოდ შუბლი მოიფხანა, ბარემ ოფლიც მოიწმინდა და გზა განაგრძო.

დაღამებამდე დაძაბული ელოდა „ბედნიერების მოხდენას“ მაგრამ არაფერიც არ მოხდა. როცა საქმე მისტიკას ეხებოდა, მხოლოდ გენას შეეძლო იმედგაცრუების ნაცვლად სიხარული ეგრძნო, თუკი „შეპირებულ კანფეტს არ მისცემდნენ.“

როგორც კი მოსაღამოვდა, გელამ კატმანდუს იდუმალ ქუჩებში გავლა გადაწყვიტა. სხვა იფიქრებდა, რომ გენა გულადია. სინამდვილეში სიბნელის შიშთან საბრძოლველად გადიოდა. წარმატებულობისა არ იყოს, არც ამ გულადობას ჰქონდა „უდარდელი ფესვი.“

პირველივე ჩაბნელებულ მოსახვევს აუყვია. იქაურმა მძიმე ჰაერმა მსუბუქად ამოუსვა თითები ნესტოებში, სპეციფიკური სუნი და შიში ამოაკრა.

უცებ სიბნელემ მხარზე მოქაჩა და გენა შიშისგან ისე შეხტა, სიბნელეს გაეცინა. თეთრმა კბილებმა გასცა, რომ სინამდვილეში სიბნელე კი არა, უბრალოდ შავი კაცია. კაცმა რაღაც შესთავაზა, გენა მიხვდა, რომ მოსაწვეი რამ ბალახი უნდა ყოფილიყო. არასდროს არაფრის მწვეელმა გენამ სოფოსთვის სამაჯურის საყიდელი ფული ამოიღო და მისცა, აქოდა, ამას გოიმი არ ვეგონო. მერე საკუთარ კომპლექსიანობაზე გაბრაზდა და მოსაწვეი სასწრაფოდ უკან დაუბრუნა. გენამ კი დაუბრუნა მოსწვეი, მაგრამ კაცმა ფული - არა. ხელები ისე გაშალა, ქართულად მოთარგმნილი ნიშნავდა: „ეგრე არ მოსულა, ეგრე სადაა, ძმაო?!..“

გენას ისეთი გაწბილებული სახე ჰქონდა, კაცს შეეცოდა და თავის ბოლჩაში დიდხანს ურია ხელები. ბოლოს შავი სათვალე ამოიღო და მიაწოდა, თან ხელებით, მიმიკით, თვალის ჩაკვერით, სულ იოლად გააგებინა სათქმელი: „ამას რო გაიკეთებ, ტიტველა ქალებს დაინახავ. მე უკვე ვეღარ ვხედავ, ბებერი ვარ. ჰაჰა.“

სათვალის მორგება თბილისში დაბრუნების შემდეგდა გაბედა. სახლში მარტო იყო. სათვალე გაიკეთა, ფანჯარას ეცა გულაფანცქალებული და!.. ყველანი მაინც ისეთივე ჩაცმულები ჩანდნენ, როგორც უსათვალოდ. უფრო მეტად ჩაცმულებიც კი.

„რა გულუბრყვილო ვარ, ღმერთო!“ - გაიფიქრა საკუთარი თავით ქრონიკულად უკმაყოფილო გენამ და ცას ახედა. ახედა და ჰა! ცაზე შავი შლამის ფენაა გაწოლილი.

მოიხსნა - არაა, გაიკეთა - არის!

მოიხსნა - არაა... გაიკეთა - არის!

შიშველ ქალებზე - ბოდიში, მაგრამ „ტიტველა ჰაერს“ კი ნამდვილად ხედავდა გენა. ეს „კრიალა ჰაერი“ სინამდვილეში ჭუჭყიან ტანზე შემოცმული ატლასის ხალათივით ჰქონდა ატმოსფეროს. გენას, შამანური სათვალის წყალობით, ამ შეფუთვის იქით შეეძლო შეეხედა. ხედავდა კიდეც „ხალათს შიგნით“ მოფუთფუთე ჰაერის დამზინძურებელ ნივთიერებებს, რომლებიც, ბედის ირონიით, ერთმანეთს მეტად პოეტურად ერითმებოდნენ:

(ნახშირბადის) მოოქსიდი და (გოგირდის) დიოქსიდი.

(მიწისპირა) ოზონი და აზოტი (დიოქსიდი).

იმ დღიდან გენას სახლიდან ხშირი გაუჩინარება, კორპუსის სახურავზე ასვლა და ღრუბლებზე დაკვირვება დასჩემდა. სოფო ეჭვიანობისგან ჩამოდნა, მაგრამ ღმერთმა ის, ქმრის ტიპაჟის გასაწონასწორებლად, პოზიტიურ ადამიანად ჩაიფიქრა და სოფოსაც ეს ეჭვიანობის ნიადაგზე დაფერტხილი კილოგრამები უხაროდა, რამეთუ მისი საყვარელი, დაპატარავებული ორი ჯინსიდან ერთი ისევ მოერგო! „ნეტა ცოტა ხანს ისევ გააგრძელოს ღალატი“ - ინატრა სოფომ და მეორე, პირველზე უფრო ვიწრო ჯინსი ჩაიხუტა.

გენამ დაკვირვების არეალი გააფართოვა: სოფლები, ქალაქები შემოიარა. თავის საიდუმლო არავისთვის გაუმხელია. არც სოფოსთვის. სოფოსთვის, მით უმეტეს - არ.

ამ შამანური სათვალისადაც არა მხოლოდ ადამიანის თვალისთვის, ხელსაწყოებისთვისაც უხილავი ჰაერის დაბინძურების ხარისხი ჩანდა მკაფიოდ. მალე ციფრებიც გაჩნდა, პროცენტული ზუსტი გამოთვლებით. სათვალისადაც ფურცელზე გადმოწერას ვეღარ აუდიოდა გენა. სამსახურში ახალ პროექტს ჩაუდგა სათავეში. რიგითი გენა მალე ბატონ ოქსიგენად იქცა. ამან ერთდროულად ორი კურდღელი დააჭერინა: სახელის კომპლექსიც მოეხსნა და რიგითობისაც. თითქოს ამოისუნთქა, მაგრამ ერთხელ, ქალაქის გადათხრილი გზის შეკეთების პროცესზე დაკვირვებისას, წამოშლილი მტკრის ნაწილაკებს თვალი ღრუბლამდე რომ აყოლა, მოულოდნელად ახალმა კომპლექსმა წამოყო თავი:

„...და ტიტველ ქალებს რატომ ვერ ვხედავ? დავბერდი? იმ შამანმა ხო ეგრე ამიხსნა, მე ბებერი ვარ, მაგიტო ვერ ვხედავ?“

შიშებთან და კომპლექსებთან ბრძოლის გენერალმა გენამ ახლადგამოჩეკილ შიშ-კომპლექსს სასწრაფოდ, ძირშივე წაასხიპა ის ახლადწამოყოფილი თავი და ცალგვერდმომპალი ვაშლივით ჩამომჟკნარი ღრუბლის თვალიერება განაგრძო.

– გენა მაგრად გაიქაჩა, სუ ტელევიზორშია. - უთხრა გენას ერთმა, აწ უკვე გვარიანად გაქადარავებულმა კლასელმა გიორგიმ მეორეს, გვარიანად გამელოტებულს, მაგრამ რაკი ამჯერად სიგარეტი აღარ გაუწოდა, მეორეს პირველის დამშვიდება დაეხარა.

გენას არამხოლოდ „ქართულ ტელევიზორებში“, გარემოს დაცვის უცხოურ ტელეარხებზე, პრესაში, საიტებზეც ნახავდით. მისი გამოთვლების სიზუსტე და მოვლენების წინასწარ განჭვრეტის უნარი მსოფლიო აღტაცებას იწვევდა. გენას საკუთარ კომპლექსებსა და შიშებზე გამარჯვების გარდა სხვა, ნამდვილი ოცნებაც გაუჩნდა: ეკოსოფიის აშენება. სოფლის, სადაც საყოფაცხოვრებო საჭიროებებს მხოლოდ ეკოლოგიურად სუფთა, ბუნებრივი გზით, მზის, ქარის, წყლის ენერგიით მოაგვარებდნენ.

ბატონ ოქსიგენს, პროექტად გადათარგმნილი ოცნება უპრობლემოდ დაუფინანსეს.

– ბიჭებო, კლასელები შემოიკრიბა სოფელში საგანგებოდ ჩასულმა გენამ, - ეკოლოგია ცუდ დღეშია, ჰაერი, რომელსაც ვსუნთქავთ, ათასი მავნე ნივთიერებითაა გამოტენილი. ამდენი მანქანის გამონაბოლქვი, სამშენებლო მტკერი, ჭვარტლი, ნაგავსაყრელებზე დანთებული ცეცხლის კვამლი ჰაერს აბინძურებს. დაბინძურებული ჰაერით სუნთქვა კიდე, დედას უტირებს ადამიანის ჯანმრთელობას! მინდა აგე იქ, მაღლობზე ახალი ეკოსოფიის გავაშენო, გეპატიჟებით. არანაირი მანქანის გამონაბოლქვი, ელექტროენერგია, კვამლი, იქ არ გვექნება. გვექნება მეტი ჯანმრთელობა და ნაკლები ხარჯ...

– მაიცა, - შეაწყვეტინა კლასელებიდან ყველაზე ჭაღარამ, გიორგიმ, - ბნელაში უნ ვიყვეთ?

_ არა, რატომ? პროექტი დაფინანსებულია, მზის ეკოპანელებს დავამონტაჟებთ და ელექტროენერგია გვექნება, თანაც - უფასოდ!

_ და ჭამა?! - ჰკითხა კლასელებიდან ყველაზე მელოტმა გიორგიმ, რომელიც ამასობაში ყველაზე ფერხორციანის ტიტულიც შეეთავსებინა.

- დავთესავთ, დავრგავთ, მოვაშენებთ, ხორბალს ჩამოვფეკვავთ, პურს დავაცხობთ...

_ დენი თუ არ იქნა, ხელით ფეკავ? - ჭადარამ სხვებს გადახედა აქაოდა, ხომ მოვუხაზო?!

_ ქარის წისქვილს ჩავდგამთ, ან - წყლისას. - გენასთვის მოხაზვა ეგრე იოლი არ იყო.

_ მანქანების გარეშე არ გამოვა ცხოვრება, - არ დანებდა ჭადარა, - ტრანსპორტი საჭიროა.

_ კი ბატონო, - დაეთანხმა გენა, - დენზე მომუშავე მანქანებიც არსებობს.

ჯიბრში ჩაუდგნენ, მაგრამ გენამ ინტერნეტის მონაცემები რომ აჩვენა, მსოფლიოში ყოველწლიურად 7 მილიონი ადამიანი კვდება ჰაერის დაბინძურების გამო, -გატყდნენ.

პატარა ეკო სოფელი, სახელად ოქსიგენი, მალე მსოფლიო ყურადღების ცენტრში მოექცა. გამოუჩნდნენ მიმბაძველები, იმატა ეკოსოფლებმა. ქალაქშიც ბევრმა ჩაანაცვლა ბენზინზე მომუშავე მანქანა დენზე მომუშავეთი. გენას სათვალეიდან დანახული ცა ყოველწლიურად იცვლებოდა, იწმინდებოდა. მხოლოდ გენას აღსარება იყო უცვლელი: „ღმერთო, მაპატიე, ჩემი სახელი რომ მძულდა. მაგ სახელმა ჩამომაცალიბა კომპლექსიან ადამიანად და ამ კომპლექსებთან ბრძოლის გამო გავხდი წარმატებული. მე რომ გიორგი მრქმეოდა, განა ამ სპეციალობას ავირჩევდი? მე რომ უშიშარი ვყოფილიყავი, განა კატმანდუში ჩავიდოდი?“

ერთ დღეს, როცა გელა წისქვილიდან შინ ბრუნდებოდა, როცა ბოლოსდაბოლოს ირწმუნა, რომ თავდაჯერებული, „უდარდელ ფესვზე ამოზრდილად ბედნიერი“ კაცია და აწი ვერანაირი კომპლექსი ვეღარ მოერევა, მის ეზოში უკითხავად შესული თმათეთრი გიორგი დაინახა. გამოხედა იმანაც ღობის იქიდან და ფერდაკარგულმა გამოსძახა:

_ბიჯოო!. შენი ცოლი გაგიჟდა! დაიხადა ყველაფერი და თავქვე ჩარბის!

გულგახეთქილმა გენამ დაღმართს ჩახედა. სოფოს ცისფერი მაისური და თავის საყვარელი, ვიწრო ჯინსი ეცვა, პეპელას მისდევდა საჭერი ბადით.

გენას კლასელ თმათეთრ გიორგის კიდე, გენას შავი, შამანური სათვალე ეკეთა და „ტიტველა“ სოფოს თვალს ვერ აცილებდა...